

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXI. Iudæi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

*Andreas in c. Si motus. n. 1. de prob. in 6. I-mola, Abbas, Felin. Sanch. l. c. Menochius casu 201. n. 80. licet motus proprius tollat suspicionem obreptionis, non tamen ampliat priuilegium siue gratiam ultra voluntatem concedentis verisimiliter præsumptam, quamobrem si Papa motu proprio conferat beneficium irregulari, aut aliter inhabili, non factâ mentione inhabilitatis, gratia irrita censetur ob defectum voluntatis, quia præsumitur ignorasse secundum *gl. receptam in Clem. Si Romanus, de prob. præterea si in priuilegio motus proprii exprimitur falsum tanquam causa finalis concessionis, ita ut appareat, vel præsumi possit, nisi in eo errasset seu malè persuasus fuisset Papa, gratiam talem concessurum non fuisse, tunc irrita censetur ob voluntatis defectum, uti docui lib. 1. Theol. Mor. Tract. 7. cap. 23. n. 10. in fine. & videri potest Sanch. cit. disp. 21.**

Not. III. Si in rescripto aut priuilegio à Papâ alioue principe emanante aliquid continetur, quod rationi aut consuetudini curiæ contrarium videatur, remitti debet tanquam suspectum de falsitate, uti etiam habetur in *c. 2. de rescriptis.* & ideò ait *Abbas hic n. 7. non debet Ordinarius esse facilis in executione horum priuilegiorum, sed consulere principem & expectare secundam iussionem.*

CAPITULUM XX.

Personas.

NON SVMMATVR.

Testis productus, si consimili morbo laborare ab aduersâ parte cõiectus fuerit, repellit debet: sensus est, quem *gl. & Io. Andreas* hic tradunt, quòd causam consimilem habens ei, ad quam testis produci- tur, repellit possit, sicuti plenius colligitur ex parte 10. cap. 5. post Conc. Lateranense sub *Alexandro III. tom. tertio Conciliorum*, unde hoc capitulum desumptum est, v. g. *Si Parochus*, contra aliquem ex Parochianis agat pro decimarum solutione, pro se autem

Reus immunitatem à soluendis decimis per tempus immemorabile obijciat, cuiusque rei testem producat alium parochianum, qui consimili morbo laborat, seu eadem in nauì nauigat, quia & ipse similiter, si actio contra eum instituatur se defendere velit per temporis immemoralis immunitatem, hoc casu repellendus erit propter affectio- nem, quam gerit erga causam istam, sic & iudex tanquam suspectus recusari potest, si consimilem ipse causam cum altero habeat. *c. Causam. 18. de iudic.*

Corollarium. Si pluribus rixantibus homicidium commissum sit, & nesciatur, à quo eorum vulnus lethale inflatum, tum si vnus ad se exonerandum fateatur de Titio, ac probare velit per alios testes socios, horum testimonia suspecta esse debent, & ideò contra eos excipi potest, quia videntur ad seipso à suspitione eximendos, crimen in vnum Titium conijcere, quâ de re vide *Farinacium q. 60. n. 19.*

CAPITVLVM XXI.

Iudæi.

PARAPHRASIS.

Testimonium Christiani aduersus Iudæos in omnibus causis recipiendum est, cum & ipsi aduersus Christianos testes suos producere præsumant, & excommuni- candi sunt ij, qui Iudæos Christianis in hâc parte præferre voluerint, cum illos Christianis subjacere oporteat, licet & Christiani illos pro suâ humanitate fo- uere debeant.

SVMMARIVM.

1. Iudæi ut testes recipi possunt in quibusdam casibus.
2. Christiani aduersus Iudæum testes produci possunt adeò, ut per priuilegium, vel consuetudinè introduci non possit contrariò.
3. Ecclesia habet jurisdictionè in Laicos ipsosque Principes saculares, si quid decernat, aut introducant Religioni Christiana, aut eius decori contrarium.

Sum-

Sumptum est hoc e. ex Concilio Lateranen-
si sub Alexandro III. cap. 26. in quo ta-
men absolutè dicitur, quòd iudæi testibus
suis aduersus Christianos vtantur. quod est
contra l. ult. C. de hereticis: vbi dicitur,
quòd iudæus non possit adhiberi testis in
iudicio, sed tantum in testamentis & in-
strumentis seu contractibus, ne alioquin
probationum facultas angustetur. ad id re.
Alexandrum III. non dixisse in illo cap. 26.
iudæi testimonium recipiendum esse con-
tra Christianum, sed quòd iudæi soleant
etiam suos testes producere aduersus Chri-
stianos, ex quo tamen colligi videtur, quòd
in quibusdam casibus iudæi testes recipi
possint, videlicet propter consuetudinem
loci, vti docet Farinacius q. 56. n. 235. item
in defectum aliorum testium, siue si veritas
per testes Christianos & idoneos agnosci nõ
possit. Argum. cit. l. & docet Farinac. n. 231.

Not. I. Christiani aduersus iudæum tes-
tes produci possunt aded, vt per priuile-
gium vel consuetudinem introduci non
possit contrarium, videlicet ne iudæi per
Christianos testes conuincantur, vti etiam
habetur in Clem. 1. hoc tit. quia tale priuile-
gium aut consuetudo cederet in oppro-
brium & iniuriam fidei Christianæ, cum
constet, quòd post Christi mortem sub-
esse iudæi, & seruire debeant Christianis,
vti hinc dicitur & in e. Etsi iudæos 13. de ju-
dæis, & sumitur ex Apostolo ad Galatas 4.

Not. II. Ecclesia habet jurisdictionem
in laicos ipsosque principes seculares, si
quid decernant aut introducant, quòd
Christianæ Religioni aut decori eius con-
trarium sit, vti sumitur ex hoc e. cit. Clem. 1.
& l. c. Conc. Lateranensis in fine. vbi prohibe-
tur laicis potestatibus, ne ad fidem conuer-
sos à successibus hereditariis excludant;
siue secus factum, injungitur sub excommu-
nicationis pœnâ, vt portionem ipsis com-
petentem integrè exhiberi faciant. Videtur
potest Abbas hic n. 2.

CAPITVLVM XXII.

Super eo.

PARAPHRASIS.

Caia petebat Titium vt maritum suum, sed

Titius negauit se ei fidè dedisse, aut cum eâ
contraxisse: quæritur, num sufficiat ad pro-
bationem, si mater Caiæ & alia mulier tes-
tes producantur. Respondit Alexander III.
non esse admittendam matrem, si vir supe-
rior sit diuitiis, nobilitate, aut honore, cum
enim mater filix incrementum, ac honore
desideret, testimonium eius suspectum est.

Alia quæstio proposita erat, vtrum mulier
viro coniungenda sit, necnè, quando sola
mater consanguinitatem inter illos interce-
dere testatur, ad hoc respondet Papa, si ma-
trimonium nondum contractum sit, non
esse permittendū, vt contrahatur, cum ma-
tris confessio seu testimonium non modi-
cam consanguinitatis intercedentis præ-
sumptionem afferat, si autem matrimo-
nium contractum sit, non debet dissolui seu
separatio fieri absque plurium testium jura-
mento, id est, duorum, nam pluralis nume-
rus duobus contentus est, vti habetur in l.
Vbi numerus. de testibus.

S V M M A R I V M.

1. Proponitur quæstio, an, & quibus in causis
parentes possint esse testes in causis filio-
rum, & vice versâ.
2. Pater contra filium, & filius contra pa-
trem, aliumue ascendentem ordinariè
testari prohibetur.
3. Neque Pater pro filio, aut hic pro Patre te-
stis admittitur.
4. Collaterales consanguinei non sunt cogendi
ad testificandum contra coniunctos, in
causa seu civili, seu criminali, volentes
tamen admitti debent. Non tamen in
causis criminalibus aut arduis.
5. Limitatur tradita Regula, quòd Parens in
causa filij, & vicissim testis esse nequeat.
6. Exacte discutitur, quomodo in casu Ma-
trimoniali, parentum, fratrum, & co-
gnatorum vtriusque sexus testimonia
recipienda sint.

Quæstio hinc tractari debet, an & quibus
in causis parentes possint esse testes in
causis filiorum & vice versâ. re. & dico
ordinariè contra filium parens, aut filius vel
filia contra parentem aliumue ascendente
m m 2 testis